

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jm é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Svatoně, soudkyně zpravodajky Veroniky Křesťanové a soudce Davida Uhlíře o ústavní stížnosti stěžovatelky **A. S.**, zastoupené Mgr. Barborou Kubinovou, advokátkou, sídlem Milešovská 1312/6, Praha 3 – Vinohrady, proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. května 2023 č. j. 21 Co 110/2021-1024, 21 Co 111/2021, za účasti **Městského soudu v Praze**, jako účastníka řízení, a **Ing. I. S.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Radilem, advokátem, sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7 – Bubeneč, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Výrokem I rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. května 2023 č. j. 21 Co 110/2021-1024, 21 Co 111/2021 v části, kterou byl změněn rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 10. září 2020 č. j. 12 C 357/2015-805, ve znění opravného usnesení ze dne 4. prosince 2020 č. j. 12 C 357/2015-850, ve výroku I ohledně období od 1. srpna 2015 do 14. ledna 2018 a ve výroku III ohledně dlužného výživného za toto období ve výši 294 516 Kč, bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu zaručené čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Nákladovým výrokem IV rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. května 2023 č. j. 21 Co 110/2021-1024, 21 Co 111/2021 bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na ochranu vlastnictví zaručené čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

III. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. května 2023 č. j. 21 Co 110/2021-1024, 21 Co 111/2021 se v části výroku I, kterou byl změněn rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 10. září 2020 č. j. 12 C 357/2015-805, ve znění opravného usnesení ze dne 4. prosince 2020 č. j. 12 C 357/2015-850, ve výroku I ohledně období od 1. srpna 2015 do 14. ledna 2018 a ve výroku III ohledně dlužného výživného ve výši 294 516 Kč za toto období, a v nákladových výrocích III a IV zrušuje.

IV. Ve zbývajícím rozsahu se ústavní stížnost odmítá.

V. Náhrada nákladů řízení před Ústavním soudem se stěžovatelce nepřiznává.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku. Tvrdí, že uvedeným rozhodnutím došlo k porušení jejích ústavně zaručených práv zakotvených v čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Stěžovatelka rovněž navrhl, aby Ústavní soud odložil vykonatelnost výroku IV napadeného rozsudku (§ 79 odst. 2 zákona o Ústavním soudu) a uložil Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) povinnost nahradit jí náklady řízení před Ústavním soudem (§ 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu).

2. Z ústavní stížnosti a vyžádaného spisu vedeného Obvodním soudem pro Prahu 4 (dále jen „obvodní soud“) pod sp. zn. 12 C 357/2015 se podává, že se stěžovatelka – jakožto zletilá dcera vedlejšího účastníka (dále též „otec“) – žalobou domáhala, aby otci byla uložena povinnost platit jí výživné. Obvodní soud rozhodl o žalobě rozsudkem ze dne 10. 9. 2020 č. j. 12 C 357/2015-805, ve znění opravného usnesení ze dne 4. 12. 2020 č. j. 12 C 357/2015-850. Otcí uložil povinnost přispívat na výživu stěžovatelky částkou 10 000 Kč měsíčně ode dne 1. 8. 2015 (výrok I) a ve zbytku – co do částky 2 000 Kč měsíčně – žalobu zamítl (výrok II). Zároveň uložil otci povinnost uhradit dlužné výživné za dobu od 1. 8. 2015 do 10. 9. 2020 v celkové výši 613 333 Kč (výrok III). Rozhodl o povinnosti otce zaplatit stěžovatelce a České republice náhradu nákladů řízení (výroky IV a V), které následně vyčíslil v usnesení ze dne 20. 1. 2021 č. j. 12 C 357/2015-853.

3. Obvodní soud shrnul, že stěžovatelka kontinuálně pokračovala ve studiu v oboru anglický a ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (dále jen „pedagogická fakulta“) bez odchylky v zaměření od 2012 do 2020. Studium dvakrát ukončila pro nesplnění požadavků Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy (v prosinci 2014 a lednu 2018). Potřetí, v dubnu 2020, zanechala studia z finančních důvodů. Ve studiu pokračovala distančně na Soukromé vysoké škole Blagoevgrad v Bulharsku v oboru obchodní administrativa. Uzavřel, že stěžovatelka rozšiřovala možnosti svého uplatnění na trhu práce a odmítl argument otce o účelovosti studia. Shledal, že studijní neúspěchy a průtahy nelze klást za vinu výlučně stěžovatelce, nahlížel na ně v kontextu vyhrocených rodinných vztahů, které vyústily ve vynucené

vystěhování stěžovatelky ze společné domácnosti, a z nich plynoucích soudních sporů, majících vliv na její psychický stav. Obvodní soud vzal za prokázané úsilí a pokusy stěžovatelky ve vzdělávání pokračovat a uvedl, že nepříznivou situaci stěžovatelky a s ní související déletrvající studium a neúspěch vyvolali její rodiče.

4. K odvolání stěžovatelky i jejího otce městský soud rozsudkem ze dne 6. 10. 2021 č. j. 21 Co 110/2021-940, 21 Co 111/2021 změnil rozsudek obvodního soudu ve výrocích I a III tak, že žalobu zamítl i ve zbylém rozsahu (výrok I), a ve výroku II jej potvrdil (výrok II). Uložil stěžovatelce nahradit České republice náklady řízení ve výši 1 050 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok IV).

5. V odůvodnění městský soud odkázal na rozhodnutí Ústavního soudu k vyživovací povinnosti rodiče vůči zletilému studujícímu dítěti – konkrétně na usnesení ze dne 25. 3. 2014 sp. zn. IV. ÚS 1247/13 a nález ze dne 30. 9. 2014 sp. zn. II. ÚS 2121/14 (N 182/74 SbNU 591); všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>. Uzavřel, že stěžovatelce nárok na výživné nevznikl, neboť studium nepředstavovalo soustavnou a cílevědomou přípravu na budoucí povolání a v jeho průběhu se stěžovatelka byla schopna sama žít. Ačkoli studovala na pedagogické fakultě stejný obor třikrát, po bezmála osmi letech studia se jí přesto nepodařilo získat potřebný počet kreditů a bakalářské studium úspěšně dokončit. Městský soud se neztotožnil se závěrem obvodního soudu ohledně vlivu rodinných neshod na studijní neúspěchy stěžovatelky, ani se závěrem, že důvodem pro finální ukončení stěžovatelčina studia v roce 2020 byl nedostatek finančních prostředků. Uzavřel, že kdyby stěžovatelka studovala řádně a splnila studijní požadavky v průběhu předepsané doby, studijní poplatky by jí vyměřeny nebyly. Na rozdíl od obvodního soudu shledal, že zahraniční studium, navíc v distanční formě, oborově nenavazovalo na předchozí pedagogické vzdělávání, nejednalo se tedy o pokračování v přípravě na budoucí povolání.

6. Rozsudek městského soudu napadla stěžovatelka ústavní stížností. Ústavní soud stížnosti vyhověl pro porušení práva na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny a rozsudek městského soudu nálezem ze dne 14. 12. 2022 sp. zn. I. ÚS 3477/21, ve znění opravného usnesení ze dne 26. 1. 2023, zrušil. Shledal, že městský soud dospěl ke skutkovým závěrům, aniž zopakoval důkazy, na nichž svá odlišná skutková zjištění postavil obvodní soud (listinné důkazy, svědecké výpovědi, videozáznam). Městský soud tak jednak popřel právo účastníků řízení vyjádřit se k provedeným důkazům, jednak porušil zásadu přímosti dokazování i v rovině zajištění objektivitativy soudního rozhodování. Rozsudek městského soudu také trpěl deficitem řádného odůvodnění. Jednalo se navíc o překvapivé rozhodnutí, poněvadž městský soud nepoučil účastníky odvolacího řízení, že hodlá vycházet z jiných skutkových zjištění, než mohli vzhledem k dosavadnímu průběhu řízení předvídat. Městský soud – ač se jednalo o řízení sporné podléhající koncentraci řízení a neúplné apelaci v odvolacím řízení – nevysvětlil, proč přikročil k doplnění dokazování dvěma novými listinnými důkazy, jež si sám opatřil. Konečně se podle Ústavního soudu městský soud řádně nevypořádal se stěžovatelčím důkazním návrhem k úspěšnému dokončení distančního bakalářského studia v zahraničí. Ústavní soud závěrem konstatoval, že bude povinností městského soudu, aby – vázán právním názorem Ústavního soudu vysloveným v nález (čl. 89 odst. 2 Ústavy) – znovu rozhodl o odvolání stěžovatelky a vedlejšího účastníka a své rozhodnutí náležitě odůvodnil. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí městského soudu rušil čistě z procesních důvodů, uvedl, že svým rozhodnutím nijak nepředjímá výsledek sporu

ohledně vyživovací povinnosti vedlejšího účastníka vůči stěžovatelce a ani se k jeho podstatě jinak nevyjadřuje, ať již výslovně, či implicitně.

7. Městský soud napadeným rozsudkem rozhodl o odvoláních znovu tak, že změnil rozsudek obvodního soudu ve výrocích I a III a žalobu zamítl i ve zbylém rozsahu (výrok I) a ve výroku II jej potvrdil (výrok II). Uložil stěžovatelce nahradit náklady řízení České republiky ve výši 1 050 Kč (výrok III) a otcí ve výši 287 641,20 Kč (výrok IV).

8. Městský soud zopakoval důkazy provedené obvodním soudem a shledal, že se nevztahují k základu žalobního nároku a nejsou s to zpochybnit objektivní zprávy pedagogické fakulty ze dne 7. 9. 2021 a 29. 9. 2021. Z nich podle městského soudu jednoznačně vyplývá, že stěžovatelka studium na této fakultě opakovaně nedokončila, protože nedosáhla potřebného počtu kreditů. Vysvětlil, že se nejedná o nové důkazy, neboť je navrhl otec stěžovatelky již v řízení před obvodním soudem. Městský soud se neztotožnil se závěrem obvodního soudu, že neúspěch ve studiu a jeho délka jsou důsledkem vyostřených vztahů mezi rodiči, a především pak nezákonné exekuce. Shledal, že ukončení studia stěžovatelky v roce 2020 souviselo nikoli s nedostatkem peněžních prostředků, ale s tím, že nestudovala řádně, proto jí byly vyměřeny poplatky za studium. Vyjádření stěžovatelky týkající se psychických problémů [včetně diagnostikované posttraumatické stresové poruchy (dále jen „PTSD“)] nepovažoval za konzistentní, naopak za účelově přizpůsobené, zejména proto, že tvrzení o PTSD vznesla až v průběhu odvolacího řízení. Shrnul, že při hodnocení výpovědí matky a bratra stěžovatelky, provedených městským soudem, nelze odhlédnout od toho, že jde o jejich názor (domněnku), který není podpořen jinými důkazy. Uzavřel, že stěžovatelce by mohl vzniknout nárok na výživné, pokud by prokázala, že studium, k němuž byla opětovně přijata od 30. 7. 2015, je soustavné a cílevědomé, a že má opravdový úmysl jej dokončit. To se podle městského soudu nestalo, jelikož za dobu studia, které bylo předmětem řízení, od 30. 7. 2015 do 19. 4. 2020, tj. téměř pěti let, fakticky složila ročně v průměru cca 3 zkoušky a 4 zápočty. Studium na soukromé vysoké škole v Blagoevgradu nehodnotil, jelikož šlo o distanční studium, při němž mohla stěžovatelka pracovat a jež oborově ani jinak nenavazovalo na předchozí pedagogické vzdělání. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle úspěchu ve věci.

II.

Argumentace stěžovatelky

9. Stěžovatelka namítá neústavnost posouzení nároku na výživné a uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení otcí.

10. Ve vztahu k náhradě nákladů řízení namítá, že městský soud o ní rozhodl, aniž vzal v potaz předchozí rozsudek, jímž žádnému z účastníků jejich náhradu nepřiznal. Vedlejší účastník se na jednání dne 6. 10. 2021 práva na náhradu nákladů řízení vzdal, městský soud však nyní jeho procesní úkon ignoroval a odlišný postup oproti předchozímu rozsudku – u něhož byl nákladový výrok nálezem Ústavního soudu zrušen jako výrok akcesorický – neodůvodnil. Stěžovatelka současně tvrdí, že stanovená částka je pro ni likvidační, soud jí neumožnil ji plnit ve splátkách, ani jí neuložil delší pariční lhůtu. Napadené rozhodnutí je v nákladovém výroku překvapivé, nepřezkoumatelné a extrémní.

11. K nároku na výživné má stěžovatelka za to, že městský soud vyhověl požadavkům v nálezu Ústavního soudu pouze formálně a ze zpráv pedagogické fakulty učinil prioritní důkazy, které musí být ostatními důkazy vyvráceny. Vyžádání těchto zpráv považuje za čistou iniciativu městského soudu s tím, že opakování důkazů je nestandardní a v praxi výjimečné. Důvody pro zopakování důkazů městský soud neuvedl a nevysvětlil, v čem spatřuje pochybení obvodního soudu. Stěžovatelka se domnívá, že bezdůvodné opakování dokazování by mohlo vést k nepřipustné libovůli v rozhodování. Považuje proto napadený rozsudek za nepřezkoumatelný.

12. Dále podle názoru stěžovatelky městský soud smísl studijní úspěch a vnitřní vztah stěžovatelky ke studiu, který měly potvrdit výpovědi její matky a bratra, stejně jako svědecká výpověď L. P. učiněná v nalézacím řízení. Hodnocení důkazů městským soudem považuje za rozporné s praxí prokazování vnitřních prožitků a je přesvědčena, že městský soud aplikoval neúměrně vysoký důkazní standard. Domnívá se, že o jejím úmyslu studium dokončit svědčily i jiné důkazy, s nimiž se městský soud nevypořádal, proto jeho rozhodnutí trpí deficitem opomenutých důkazů. Za opomenutý důkaz považuje důkaz novým znaleckým posudkem z oboru psychologie (vliv exekuce vystěhováním z domova na studium stěžovatelky), který městský soud odmítl provést z důvodu, že by jím tvrzená skutečnost – vliv psychických problémů na studium stěžovatelky – nebyla prokázána. Stěžovatelka vyjadřuje přesvědčení, že tím městský soud předjímal výsledek provádění důkazu. Stěžovatelka k tomu poznamenává, že psychické problémy tvrdila v řízení konzistentně, a to již v řízení nalézacím, a že plynou z mnoha provedených důkazů. Odkazuje opětovně na výsledky matky a bratra, ale také na výsledky R. P., provedené pouze nalézacím soudem, a na znalecký posudek MUDr. Tichého, vyhotovený pro účely jiného řízení.

13. Stěžovatelka dále městskému soudu vytýká způsob, jímž účastníky řízení poučil, že hodlá vycházet z jiných skutkových zjištění, neboť nesdělil, v jakém směru se chce odchýlit a jaká skutková zjištění chce učinit. Městský soud tak znemožnil stěžovatelce uplatnit další tvrzení a důkazní návrhy. Stěžovatelka se domnívá, že odvolací soud ještě před opakováním výsledku svědků věděl, jak rozhodne, jinak by zaměřil svou pozornost na pochyby ohledně skutkového stavu. Nesouhlasí s tím, že by svědecké výpovědi měly představovat pouze názory bez důkazní hodnoty, a upozorňuje na to, že výtah z výpovědí soud ani neshrnl. Stěžovatelka ústavní stížností napadá rozsudek městského soudu v celém rozsahu, proti potvrzení výroku II rozsudku obvodního soudu však žádné konkrétní námitky neuvádí.

14. Konečně stěžovatelka navrhuje, aby Ústavní soud nařídil, že věc po zrušení napadeného rozsudku projedná jiný senát městského soudu, neboť soudci, kteří rozhodovali doposud, nejsou schopni věc posoudit objektivně.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

15. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byl vydán rozsudek napadený ústavní stížností. Ústavní soud je příslušný k jejímu projednání, vyjma návrhu na přikázání věci jinému senátu, k němuž příslušný s ohledem na kompetence svěřené mu Ústavou a konkretizované zákonem o Ústavním soudu – není

[srov. nálezy ze dne 26. 6. 2018 sp. zn. II. ÚS 699/18 (N 117/89 SbNU 763)]. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*), neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv.

IV.

Průběh řízení před Ústavním soudem

16. Ústavní soud vyhověl návrhu stěžovatelky na odložení vykonatelnosti napadeného rozsudku usnesením ze dne 12. 6. 2023 č. j. II. ÚS 1487/23-19, ve znění opravného usnesení ze dne 15. 6. 2023 č. j. II. ÚS 1487/23-23. Postupem podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost k vyjádření účastníkům a vedlejšímu účastníkovi a následně poskytl stěžovateli možnost repliky. Ústavní soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, měl za to, že k dalšímu objasnění věci není třeba (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

17. Městský soud ve vyjádření toliko odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku.

18. Vedlejší účastník má za to, že stěžovatelka pouze pokračuje v jeho dehonestaci, svérázně, subjektivně a manipulativně reprodukuje průběh řízení před obecnými soudy a důkazy překrucuje. Namítá, že provedené důkazy prokázaly, že stěžovatelka nestudovala řádně a neměla vůli studium dokončit. V té souvislosti cituje vybrané pasáže z protokolů z jednání týkající se její touhy profesionálně zpívat. K argumentu, že výživné nelze přiznat, bylo-li by v rozporu s dobrými mravy, předkládá výčet útoků stěžovatelky na něj jako otce, ať již trestních oznámení, žalob či aktivit soukromých. Stěžovatelce vyčítá, že namísto soudního řízení měla s milujícím otcem komunikovat. Uzavírá, že městský soud bezezbytku splnil, co mu Ústavní soud uložil v předchozím rozhodnutí, a rozhodl i v souladu s ustálenou rozhodovací praxí. Návrh na odložení vykonatelnosti pro tvrzený nedostatek finančních prostředků na straně stěžovatelky hodnotí jako nedůvodný. Odložení vykonatelnosti považuje za překvapivé a za nebezpečný precedent. Každý, kdo vyvolá soudní spor, musí být připraven nést následky případného neúspěchu. Stěžovatelka byla prostřednictvím své právní zástupkyně seznámena s uplatněním nároku na náhradu nákladů řízení na jednání, měla tedy dostatek času připravit se na splnění povinnosti. Navrhuje ústavní stížnost odmítnout jako neopodstatněnou.

19. Stěžovatelka v replice uvedla, že je nepřipustné, aby si účastník rozmyslel již učiněný projev vůle, tj. vzdání se práva na náhradu nákladů řízení. Domnívá se, že nákladový výrok je nepřezkoumatelný, neboť chybí jeho odůvodnění. K dokreslení situace mezi ní a vedleším účastníkem odkazuje na rozsudek ve věci nemajetkové újmy, z něhož má plynout, že exekutor postupoval nesprávně a újma byla způsobena úmyslně spoluprací stěžovatele a soudního exekutora při vystěhování stěžovatelky z domova. Opakovaně odkazuje na důsledky exekuce na její psychické zdraví a požadavek k náhradě nákladů řízení považuje za mstu vedlejšího účastníka.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

V. a)

Obecné principy

20. Z čl. 89 odst. 2 Ústavy vyplývá, že vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby. Byť předmětem odborných polemik zůstává otázka závaznosti odůvodnění nálezu, přesněji otázka závaznosti nosných důvodů takového rozhodnutí (srov. k tomu souhrnně např. FILIP, J. in BAHÝLOVÁ, L., FILIP, J., MOLEK, P., PODHRÁZKÝ, M., SUCHÁNEK, R., ŠIMÍČEK, V., VYHNÁNEK, L. Ústava České republiky: komentář. Praha: Linde, 2010, s. 1216 a násl., anebo SLÁDEČEK, V. in SLÁDEČEK, V., MIKULE, V., SUCHÁNEK, R., SYLLOVÁ, J. Ústava České republiky: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1018 a násl.), nepochybně lze přijmout závěr, že odůvodnění nálezu je spjato s jeho výrokem a právě (a jen) v odůvodnění musí být výrok vykládán. Tato vázanost právním názorem Ústavního soudu vyplývá ze samotného smyslu kasace i z čl. 89 odst. 2 Ústavy.

21. Ústavní soud ustáleně judikuje, že jeho úkolem je jen ochrana ústavnosti, a nikoliv zákonnosti (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy není povolán k přezkumu aplikace podústavního práva a může tak činit jen tehdy, jestliže současně shledá porušení základního práva či svobody, protože základní práva a svobody vymezují nejen rámec normativního obsahu aplikovaných právních norem, nýbrž také rámec jejich ústavně konformní interpretace a aplikace. Interpretace a aplikace zákonných a podzákonných právních norem, které nešetří základní práva v co nejvyšší míře, při současném dodržení účelu aplikovaných právních norem, pak znamenají porušení základního práva či svobody. K tomu došlo i v posuzované věci jak v části týkající se náhrady nákladů řízení, tak posouzení nároku na výživné.

22. Z ustálené judikatury Ústavního soudu plyne, že právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny v sobě zahrnuje i právo na racionální odůvodnění závěrů obecných soudů v jejich rozhodnutích. Pouze objektivně udržitelné závěry soudů lze považovat za výraz nezávislého rozhodování obecných soudů. Pokud soudy své závěry racionálně obhajitelně nezdůvodní, jde o projev libovůle (popř. svévole) zakládající zmíněný protiústavní stav [nálezy ze dne 22. 11. 2007 sp. zn. I. ÚS 1126/07 (N 206/47 SbNU 647), ze dne 27. 10. 2011 sp. zn. I. ÚS 1845/11 (N 185/63 SbNU 153) či ze dne 9. 1. 2014 sp. zn. III. ÚS 2253/13 (N 3/72 SbNU 41)].

23. K porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny dochází též tehdy, jestliže obecný soud rozhodne o náhradě nákladů řízení v rozporu s průběhem řízení a úkony účastníků a s obsahem příslušného soudního spisu, a to navíc bez jakéhokoli odůvodnění svého postupu. V nálezu ze dne 30. 4. 2008 sp. zn. III. ÚS 1817/07 (N 81/49 SbNU 177) Ústavní soud rovněž zdůraznil, že z hlediska kritérií spravedlivého procesu otázka náhrady nákladů řízení může nabýt ústavněprávní dimenze, je-li v procesu interpretace a aplikace příslušných ustanovení obecně závazného předpisu ze strany obecného soudu obsažen prvek libovůle, svévole nebo extrémní rozpor s principy spravedlnosti. Otázka náhrady nákladů dosahuje ústavněprávní dimenze zejména tehdy, jestliže postup soudu vybočuje z pravidel upravujících toto řízení v důsledku závažného pochybení soudu [nález ze dne 12. 11. 2007 sp. zn. I. ÚS 1531/07 (N 189/47 SbNU 461)]. To pak platí i tehdy, stane-li se tak z důvodu nedostatečného seznámení se s obsahem

příslušného spisového materiálu [nálezy ze dne 28. 6. 2007 sp. zn. III. ÚS 290/06 (N 108/45 SbNU 459), ze dne 11. 6. 2009 sp. zn. III. ÚS 922/09 (N 143/53 SbNU 759) či ze dne 15. 12. 2015 sp. zn. I. ÚS 887/15 (N 213/79 SbNU 433)].

24. Zásady vztahující se k čl. 36 odst. 1 Listiny vyžadují, aby výrok o náhradě nákladů řízení byl v souladu s průběhem řízení (a tedy i s úkony účastníků), přičemž úvaha soudu při tomto rozhodování musí být věrohodná, logická a s dostatečnou oporou mimo jiné i v návrzích a podáních účastníků řízení [nález ze dne 11. 6. 2009 sp. zn. III. ÚS 922/09 (N 143/53 SbNU 759)].

25. Ústavní soud je ve své rozhodovací praxi pravidelně konfrontován s problematikou nákladů řízení, přičemž se k ní obvykle staví zdrženlivě a podrobuje ji toliko omezenému ústavněprávnímu přezkumu. Ačkoli totiž i rozhodnutí o nákladech řízení může mít citelný dopad do majetkové sféry účastníků řízení, samotný spor o náklady řízení většinou nedosahuje intenzity způsobilé porušením jejich základní práva a svobody (srov. např. nález ze dne 15. 10. 2012 sp. zn. IV. ÚS 777/12). Na druhé straně otázka náhrady nákladů řízení může nabýt ústavněprávní roviny v případě zásadního zásahu do majetkových práv stěžovatele či extrémního vykročení z pravidel upravujících toto řízení (srov. např. nález ze dne 10. 6. 2014 sp. zn. III. ÚS 1862/13), a i na něj proto dopadají postuláty spravedlivého procesu (srov. nálezy uvedené výše). Ač jde o rozhodování o nákladech řízení, považuje Ústavní soud za nutné vyslovit, že i taková rozhodnutí mají výjimečně ústavní potenciál, jde-li o vadnost kvalifikovanou, svým významem zasahující do sféry základního práva účastníka řízení na efektivní soudní ochranu ve smyslu čl. 36 Listiny, popř. i do základního práva vlastnit majetek podle čl. 11 Listiny (nález ze dne 24. 5. 2022 sp. zn. II. ÚS 55/22).

26. K nároku na výživné poté v obecné rovině Ústavní soud nejprve konstatuje, že alimentace a vyživovací vztahy jsou projevem rodinné solidarity a zajišťují funkčnost rodiny samotné. Jedná se o zákonem uloženou povinnost pomoci druhému v materiálním slova smyslu tak, aby se neocítl ve stavu nouze a aby životní úroveň dítěte odpovídala jeho odůvodněným potřebám.

27. Při posuzování vyživovací povinnosti rodiče zejména vůči zletilému dítěti nelze přehlížet, že vyživovací povinnost rodiče úzce souvisí s právem oprávněného dítěte na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu garantovaným v čl. 26 odst. 1 Listiny. Proto také je-li ve sporu o výživném porušeno právo oprávněného dítěte na soudní ochranu podle čl. 36 Listiny, může to v konečném důsledku znamenat zásah i do práva podle čl. 26 odst. 1 Listiny [srov. nález ze dne 7. 4. 2010 sp. zn. II. ÚS 2623/09 (N 73/57 SbNU 9)].

28. Práva na svobodnou volbu povolání a na přípravu k němu se lze podle čl. 41 Listiny domáhat pouze v mezích zákona, který pro ně stanoví podmínky. Tyto meze však musejí být stanoveny, vykládány a uplatňovány ústavně konformním způsobem [srov. nález ze dne 6. 3. 2012 sp. zn. I. ÚS 823/11 (N 44/64 SbNU 521), bod 27, a tam uvedenou judikaturu].

29. V kontextu posuzování vyživovací povinnosti rodiče vůči dítěti je oním zákonem upravujícím podmínky pro výkon práva podle čl. 26 Listiny především § 911 občanského zákoníku, podle něhož vyživovací povinnost rodičů k dětem trvá do té doby, pokud děti nejsou samy schopny se žít. Vyživovací povinnost rodičů k dětem tedy není podmíněna

věkem ani ukončením určitého stupně vzdělání, nýbrž pouze schopností sám se živit, což je pojem, který musí soud vyložit jednotlivě podle specifík každého konkrétního případu [nález ze dne 21. 4. 2011 sp. zn. II. ÚS 3113/10 (N 82/61 SbNU 277)]. Samo kritérium neschopnosti sám se živit je třeba definovat tak, že oprávněný nedisponuje žádným vlastním příjmem, nebo disponuje příjmem tak nízkým, že nepostačuje krýt jeho potřeby, anebo výnosy z majetku, který mu patří (eventuálně jej spravuje), nedostačují pro úhradu jeho osobních potřeb (srov. např. HOLUB, M. a kol. Zákon o rodině s komentářem. Praha: Leges, 2011, str. 314 an.).

30. Ústavně konformní interpretace právní úpravy nároku (zletilého) dítěte na výživné ve vztahu ke studiu vychází z judikatury Ústavního soudu. Z ní lze abstrahovat několik podmínek, které mají obecné soudy při rozhodování o tomto nároku zkoumat. Je vždy důležité, aby se obecné soudy pečlivě zabývaly konkrétními okolnostmi každého případu a zejména účelností tohoto studia. Toto studium by mělo sloužit k prohlubování předchozího vzdělání, na které zpravidla navazuje, resp. mělo by vést k lepším budoucím vyhlídkám na získávání prostředků pro své životní potřeby prací (srov. čl. 26 odst. 3 Listiny). Může samozřejmě nastat i případ, kdy toto další studium na studium předchozí přímo navazovat nebude, nicméně z konkrétních okolností bude zřejmé, že i tak je třeba preferovat zájem na zvýšení kvalifikace dítěte (viz např. studium na konzervatoři, na kterou se student nepřipravuje v klasickém systému vzdělávání – blíže viz nález ze dne sp. zn. II. ÚS 2623/09). Nemělo by však určitě jít o studium samoúčelné, kterým by si vyživovaná osoba pouze takzvaně „prodlužovala mládí“ [nález ze dne 30. 9. 2014 sp. zn. II. ÚS 2121/14 (N 182/74 SbNU 591)].

31. Soustavnost studia neznamená, že studia na sebe navazují zcela bezprostředně a v případě krátkého časového rozestupu mezi etapami studia již nemůže být vyživovací povinnost obnovena. Tomu odpovídá i doktrína o elasticitě vyživovací povinnosti, jejímž smyslem je zohlednit skutečnost, že lze obnovit vyživovací povinnost rodiče k (zletilému) dítěti za situace podstatné změny poměrů a je v zájmu dítěte i jeho rodičů, aby nic nebránilo (zejména v materiální sféře) obnovení soustavné přípravy dítěte na budoucí povolání dalším studiem (blíže srov. ŠMÍD, O., DEMJANOVÁ, R. a kolektiv: Povinnosti a práva rodičů k dětem. Praha: Leges, 2017, s. 140-144). Obnova zaniklé vyživovací povinnosti podle § 911 občanského zákoníku přichází v úvahu tam, kde dítě ukončí své předchozí studium například z důvodů zdravotních, majetkových či prospěchových a po určité době po odpadnutí překážky ve studiu pokračuje. To neplatí, jestliže k ukončení přípravy dojde ze subjektivních důvodů, například neomluvené absence nebo dobrovolného ukončení studia).

32. Studium dítěte podporované zákonnou vyživovací povinností rodičů nemůže být nekonečné. Je třeba vždy brát v úvahu širší souvislosti při preferování společenského zájmu na zvýšení kvalifikace dětí, jako jsou např. důvody předčasného ukončení řádného denního studia, doba, která uběhla mezi ukončením středoškolského studia a novým studiem, jeho návaznost na dosavadní studium a možnost uplatnění dosavadních studií nabytých vědomostí v nově nastoupeném studijním oboru. Všechny tyto skutečnosti je vždy třeba vážit s přihlédnutím ke specifickým daného případu (usnesení ze dne 7. 6. 2007 sp. zn. II. ÚS 1146/07).

33. Za situace, kdy studium nenese znaky soustavnosti a cílevědomosti, nelze na rodiči spravedlivě požadovat, aby vynakládal peněžní prostředky, které by ve svém výsledku nepřispívaly k osobnímu rozvoji dítěte (usnesení sp. zn. IV. ÚS 1247/13). Je

třeba se zabývat zejména tím, zda skutečně jde o racionální přípravu na budoucí povolání, tj. zda se potomek tomuto studiu věnuje s dostatečnou péčí, zda má pouze přiměřené množství absencí (rozumně vysvětlitelných a doložených) a zda dosažené studijní výsledky potvrzují jeho skutečný zájem o zvolený obor. Z hlediska úvah o výši výživného je pak namísto pečlivě posoudit rovněž to, jak velké časové nároky klade předmětné studium na studenta, tj. zda např. vylučuje, aby vedle tohoto studia pracoval alespoň příležitostně. Kromě účelnosti a řádnosti studia tedy mají soudy posoudit i časovou náročnost takového studia. Další klíčovou podmínkou je kontinuita studovaného oboru, na nějž se poté váže otázka vzniku vyživovací povinnosti při každém „vzdělávacím pokusu“. Výživné rodič poskytuje dítěti z důvodu přípravy na budoucí povolání (srov. již výše odkaz na čl. 26 odst. 1 Listiny), a to za předpokladu, že – s vyšší mírou pravděpodobnosti – úspěšně studium dokončí.

34. Podmínka vyšší míry pravděpodobnosti zdárného ukončení studia platí za předpokladu, že se jedná o zdravého jedince, jelikož psychiatrická onemocnění ovlivňují studijní výsledky na všech stupních vzdělávání. Jejich vlivu se věnují různé výzkumy. Ze soudobé švédské studie Hodnocení posttraumatické stresové poruchy a studijních úspěchů ve Švédsku (VILAPLANA-PÉREZ A, SIDORCHUK A, PÉREZ-VIGIL A, a kol., Assessment of Posttraumatic Stress Disorder and Educational Achievement in Sweden. JAMA Netw Open. 2020 Dec 1;3(12):e2028477. doi: 10.1001/jamanetworkopen.2020.28477. PMID: 33289847; PMCID: PMC7724559), provedené na výjimečně rozsáhlém vzorku 2 244 193 osob, plyne závěr, že jedinci, jimiž byla diagnostikována PTSD, statisticky významně méně dosahují všech mezníků ve vzdělání, od základního vzdělání po dokončení univerzitního studia. A to nezávisle na rodinných faktorech, psychiatrickém onemocnění a obecných kognitivních schopnostech. Z výzkumu vyplynulo, že u osob trpících PTSD byla o 73 % nižší pravděpodobnost, že studium na vysoké škole dokončí. Skutečnost, že psychické onemocnění má vliv na potřeby takových studentů, a s tím spojený odlišný průběh, délku a náročnost studia, se promítla i do opatření, která vysoké školy mohou přijímat, aby těmto studentům umožnili dosáhnout vysokoškolského vzdělání, např. poradenství, organizace a technické přizpůsobení zkoušek, individuální studijní plány, výjimky z úhrady poplatků za delší studium (srov. např. Manuál podpory studentů s psychickým onemocněním na vysoké škole, 2016 Asociace poskytovatelů služeb studentům se specifickými potřebami na vysokých školách).

35. Na vyživovací povinnost rodiče a jeho prostřednictvím realizované ústavně zaručené právo na svobodnou volbu povolání a na přípravu k němu k zletilému dítěti s diagnostikovanou PTSD je tak třeba nahlížet specificky citlivě, a to právě i při posuzování hlediska cílevědomosti a soustavnosti studia takového dítěte při opakovaném zahájení studia (druhé šanci) v bezprostřední návaznosti na předchozí neúspěch.

V. b)

Aplikace obecných principů na posuzovanou věc – vázanost předchozím nálezem

36. Ústavní soud předně zhodnotil, nakolik dostal městský soud povinností podle čl. 89 odst. 2 Ústavy v souvislosti s předchozím nálezem v této věci (srov. bod 6 výše). Jednou z výtek (bod 31 předchozího nálezu) bylo chybějící odůvodnění doplnění dokazování dvěma novými listinnými důkazy, které si vyžádal městský soud – konkrétně zpráva

pedagogické fakulty, a to s přihlédnutím k povaze řízení jako sporného, podléhajícího koncentraci řízení a ovládaného v odvolacím řízení zásadou neúplné apelace. Ačkoli lze považovat odůvodnění nového rozsudku městského soudu k této otázce za stručné, z ústavněprávního hlediska ob stojí. Doplnění či vyjasnění zpráv, jež si vyžádal již obvodní soud, sloužilo k zjišťování tvrzení otce o ukončení studia stěžovatelky pro neprospěch, jak navrhoval otec.

V. c)

Aplikace obecných principů na posuzovanou věc – nárok na výživné

37. Pokud jde o věc samu, ke které se Ústavní soud při předchozím posuzování věci nevyjadřoval, konstatuje Ústavní soud ve vztahu k nyní napadenému rozsudku, že městský soud se zaměřil na konečný výsledek studia na lince úspěch/neúspěch a na její studijní výsledky, čemuž odpovídá i závěr o průměrném počtu složených zkoušek a zápočtů, což mohlo do jisté míry svědčit o cílevědomosti jejího studia. Opomněl však hodnotit průběh studia v závislosti na zdravotním stavu stěžovatelky, čímž nepřihlížel k okolnostem, které mohly mít na cílevědomost a řádnost studia dopad. Městský soud tudíž aplikoval výše uvedená obecná kritéria pro posouzení studia dle názoru Ústavního soudu příliš úzce a přísně.

38. Rozhodnutí městského soudu nese současně znaky libovůle. Závěr městského soudu, že diagnózu PTSD stěžovatelka pojmenovala a tvrdila až v odvolacím řízení, neodpovídá obsahu spisu. Z něho plyne, že stěžovatelka již na jednání dne 19. 6. 2018 (č. l. 241 protokolu z jednání obvodního soudu) tvrdila, že dochází na psychiatrické léčení a že má k dispozici znalecký posudek ze dne 11. 5. 2018 (ač vyhotovený pro účely jiného soudního řízení), z něhož plyne diagnóza o rozvinutí PTSD. Následně jej založila do spisu (součást četných příloh ke zdravotnímu stavu stěžovatelky). Městský soud provedl tento znalecký posudek jako listinný důkaz (bod 14 napadeného rozsudku).

39. V posudku v části Výpis z dokumentace je uvedeno, že se stěžovatelka v červnu 2016 obrátila na praktickou lékařku s dlouhodobými psychickými potížemi, od července 2016 byla v péči psychiatrické ambulance pro úzkostně depresivní stavy. V části Posudek znalec připojil výčet postižených tělesných funkcí.

40. Stěžovatelka v průběhu řízení uváděla různé důvody zhoršení psychického stavu a jeho důsledky pro život (neschopnost pracovat, trestní stíhání otce pro podvody atd.); body 21 až 25 napadeného rozsudku. Tyto důvody nicméně nezpochybňují, že psychickým onemocněním trpěla, naopak se mohlo jednat o faktory zhoršující její onemocnění. Městský soud z toho však vyvodil nekonzistentnost tvrzení stěžovatelky.

41. Ačkoli stěžovatelka spojovala vznik onemocnění s nezákonnou exekucí, a s tím těžkosti ve studiu, a tímto směrem podávala i důkazní návrhy včetně znaleckého posudku (srov. záznam z jednání městského soudu ze dne 12. 5. 2023), není ve svém důsledku rozhodné, co bylo příčinou vzniku psychického onemocnění. Samotná existence psychického onemocnění – navíc takového, které má značný dopad na kognitivní funkce člověka – totiž postačuje pro to, aby mu byla věnována náležitá pozornost.

42. Pro přehlednost lze vzdělávací pokusy stěžovatelky rozdělit do jednotlivých, částečně se překrývajících bloků, a to od října 2012 do prosince 2014 (za něž výživné stěžovatelka nepožaduje), od srpna 2015 do ledna 2018 a od září 2017 do dubna 2020.

43. Jestliže stěžovatelka začala docházet do psychiatrické ambulance v červenci 2016 pro dlouhodobé psychické potíže, projevy psychického onemocnění zasahovaly již do druhého bloku studia. Druhý a třetí blok studia se částečně překrývají. V průběhu období pro podávání přihlášek ke studiu – od října 2016 do února 2017 – se stěžovatelka opětovně přihlásila na stejný obor a složila přijímací zkoušky, tudíž již tehdy sama musela předpokládat, že pravděpodobně nebude schopna ani druhý vzdělávací pokus úspěšně dokončit, musela vyhodnotit své šance k dokončení započatého studia a potřebu započetí studia nového (srov. vyjádření stěžovatelky na č. l. 649 k šancím na ukončení předmětu „Úvod do jazyka“).

44. Soustavná a cílevědomá příprava na studium sice nutně neznamená, že studium musí být dokončeno úspěšně, ale musí zde být reálně očekávatelná vidina úspěšného ukončení a snaha o ně. Nemůže jít o sled jakkoli odhodlaných pokusů předurčených k nezdaru. V souvislosti se vznikem či trváním vyživovací povinnosti je tak legitimní úvaha o tom, zda je vůbec – s ohledem například na dosavadní průběh studia, překážky ve studiu, předpoklady, úsilí věnované plnění studijních povinností atp. – pravděpodobné, že zvolený studijní obor student dokončí.

45. Pokračovala-li stěžovatelka po prvním neúspěšném pokusu ve studiu bezprostředně v dalším akademickém roce tak, že mohla podstatným způsobem využít své dosavadní studijní výsledky (nechat si je uznat), nelze z toho automaticky dovodit, že v dalším vzdělávacím pokusu se již o soustavnou a cílevědomou přípravu nejedná, a to již s ohledem na množství uznaných studijních povinností z prvního studijního pokusu.

46. Jak již Ústavní soud konstatoval výše, městský soud vyšel plošně pouze z konečného výsledku, tj. úspěch/neúspěch. Na období od srpna 2015 ale nelze nahlížet homogenně. Jistě ani obecně nelze na druhý navazující studijní pokus automaticky nahlížet čistě zorným úhlem jeho výsledného (tedy opakovaného) neúspěchu, ale je třeba hodnotit průběžnou kvalitu, snahu a potenciál přípravy. Citlivě je také třeba přihlížet i k dočasné zdravotní indispozici, u níž existuje předpoklad, že se může změnit/zmírnit. Ze zjištění městského soudu nelze učinit závěr, že již na počátku druhého pokusu chyběla reálná naděje úspěšného dokončení a snaha o ně. Ty zřejmě významně oslabily v době, kdy si stěžovatelka podala další přihlášku (sama začala předvídat, že se jí ani druhý pokus nevydaří), to ale ještě stále vzhledem k okolnostem nemusí nutně znamenat, že pak již (celý) druhý blok studia nebyl soustavnou a cílevědomou přípravou. Pokud pak ale neuspěla ani v něm (studium trvalo dokonce tak dlouho, že mělo být zatíženo z tohoto důvodu poplatkem), závěr městského soudu, že třetí blok studia již soustavnost a cílevědomost přípravy postrádal, z ústavněprávního hlediska ob stojí.

47. Konečně Ústavní soud nepomíjí ani námitku vedlejšího účastníka týkající se dobrých mravů ve vztahu k nároku stěžovatelky na výživné. Městský soud zamítl žalobu stěžovatelky na základě jiných důvodů, nicméně v následném řízení bude na městském soudu, aby se s touto námitkou vedlejšího účastníka vypořádal. Bude-li takovou námitku považovat za relevantní, neopomine přitom posuzovat napadané chování stěžovatelky v kontextu s chováním vedlejšího účastníka a okolností rozvratu vztahů v rodině.

V. d)**Aplikace obecných principů na posuzovanou věc – náklady řízení**

48. Náhrada nákladů řízení je procesní nárok, jehož je možno se vzdát. Případné odvolání vzdání se procesního nároku je procesním úkonem veřejnoprávní povahy, u něhož je nezbytná vyšší míra zachování právní jistoty. V souladu s § 41a odst. 4 občanského soudního řádu je proto odvolání procesního úkonu možné pouze za velmi omezených podmínek.

49. Otec se práva na náhradu nákladů řízení vzdal při jednání dne 6. 11. 2020. To výslovně zmiňuje i bod 22 odůvodnění prvního rozsudku městského soudu. Jednalo se o výslovný, jednoznačný, určitý a srozumitelný projev vůle otce jako účastníka řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2018 sp. zn. 25 Cdo 5713/2017). Městský soud však vážně pochybil, neboť tento procesní úkon nijak nevzal v řízení navazujícím na zrušení předchozího rozsudku v potaz. Přinejmenším z odůvodnění rozsudku ani z obsahu spisu žádná logická a věrohodná úvaha – vyjma vyčíslení výše nahrazovaných nákladů – neplyne, neboť městský soud přiznal náhradu nákladů řízení otci za celé řízení, tj. i za řízení před uvedeným procesním úkonem. V tomto výroku je tudíž napadené rozhodnutí překvapivé a zároveň je ve zjevném rozporu s tím, jak řízení proběhlo. Zároveň stejně jako městský soud přehlížel psychické onemocnění stěžovatelky při rozhodování o meritu věci, činil tak i při rozhodování o nákladech řízení.

50. Městský soud bude muset nově vzít v potaz, že se vedlejší účastník práva na náhradu nákladů řízení (pro fázi řízení do prvního rozsudku městského soudu ze dne 6. 10. 2021) vzdal, a vypořádat se v odůvodnění s tím, že poté tento úkon odvolal. To samozřejmě nebude třeba, pokud podle nového výsledku řízení vedlejšímu účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení vůbec nevznikne, nebo vznikne, ale městský soud zde shledá důvod pro nepřiznání náhrady nákladů řízení z důvodů podle § 150 občanského soudního řádu.

VI.**Závěr**

51. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná, neboť napadeným rozsudkem městského soudu v rozsahu uvedeném ve výroku I tohoto nálezu bylo porušeno stěžovatelčino právo na soudní ochranu a v jeho důsledku i právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu. Nákladovým výrokiem IV napadeného rozsudku pak bylo porušeno stěžovatelčino právo na soudní ochranu a na ochranu vlastnictví.

52. Ústavní soud tak podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti částečně vyhověl a napadený rozsudek v předmětné části podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona spolu s akcesorickým výrokiem o náhradě nákladů státu zrušil. Ve zbylém rozsahu, tj. pro období po 14. lednu 2018, a ohledně potvrzení výroku II rozsudku obvodního soudu Ústavní soud porušení ústavních práv a svobod stěžovatelky neshledal a ústavní stížnost odmítl jako návrh zjevně neopodstatněný podle § 43 odst. 2 písm. a) téhož zákona [v požadavku na změnu senátu jako návrh, k jehož projednání není Ústavní soud příslušný, podle § 43 odst. 1 písm. d) téhož zákona].

53. V dalším řízení bude úkolem městského soudu, aby v intencích závěrů nálezu znovu rozhodl. V případě, že by dospěl k závěru o (byť i částečné) důvodnosti žaloby, se při výpočtu dlužného výživného vypořádá i s tím, že vedlejší účastník plnil stěžovatelce na základě předběžného opatření (usnesení obvodního soudu ze dne 15. 12. 2015 č. j. 12 C 357/2015-24 ve znění usnesení městského soudu ze dne 1. 3. 2016 č. j. 69 Co 75/2016-64).

54. K návrhu stěžovatelky na přiznání náhrady nákladů tohoto řízení Ústavní soud poukazuje na § 62 odst. 3 zákona o Ústavním soudu, který zakotvuje zásadu, že náklady řízení před Ústavním soudem, které vzniknou účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, hradí účastník nebo vedlejší účastník, nestanoví-li tento zákon jinak. Podle § 64 odst. 4 téhož zákona může Ústavní soud v odůvodněných případech, podle výsledků řízení, usnesením uložit některému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, aby zcela nebo zčásti nahradil jinému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi jeho náklady řízení. Již vzhledem k výsledku řízení zde nejde o případ, kdy by byl důvod stěžovatelce náhradu nákladů řízení přiznat.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 21. února 2024

Jan Svatoň
předseda senátu